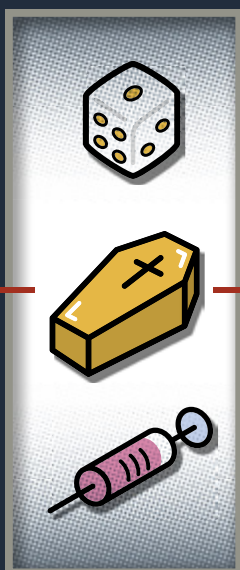

MARKKU ROPPONEN KUHALA JA TUOMITUT

TAMMI

MARKKU ROPPONEN KUHALA JA TUOMITUT

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

MARKKU ROPPONEN

Kuhala ja tuomitut, 2014
Kuhala ja jokimurhat, 2013
Kuhala ja yöjuna, 2012
Kuhala ja vanginvartijan mandoliini, 2011
Kuhala ja kevään ensi ruumis, 2010
Kuhala ja hautausmaan risteys, 2009
Suru aika päättyy, Kuhala, 2008
Kuhala ja kuoleman hipaisu, 2007
Kuhala ja takapihojen tuonenvarjo, 2006
Linnut vaikenevat, Kuhala, 2005
Kuhala ja viimeinen kesävieras, 2004
Kuhala ja musta juhannus, 2003
Puhelu kiusaajalta, 2002
Lavastus, 2000 jonot
Elämysmatka, 1999
Siivestäjät, 1997
Naisiin, 1995
Isän kädestä, 1995 (yhdessä Timo Parvelan kanssa)
Viimeinen auringonnousu, 1994
Paholaisen kiireet, 1993
Mies katoaa sateeseen, 1992
Kuolemanuni, 1991
Pronssijuhlat, 1990

—

© Markku Ropponen ja Tammi 2014

ISBN 978-951-31-7625-9

Painettu EU:ssa

1.

Hautaustoimisto Suru puserossa sijaitsi ostoskeskuksen kolmannessa kerroksessa, jonka kaikki muut liiketilat olivat vuokrattavana. Asetelma oli sen verran vähäverinen, että liukuportaistakin oli katkaistu virta ja Kuhalasta tuntui kuin hän olisi kavunnut keskelle viimeisiä henkäyksiään vetävän markkinatalousyhteiskunnan pienoisnäyttämöä.

Enää eivät menneet kaupaksi kodinkoneet, merkkivaatteet, pikaruoka, tatuoinnit sen paremmin kuin intialainen päähieronta, joita täällä oli ollut tarjolla. Kaikki hankittiin netistä, kenties pikaruoka ja päähierontakin. Vain ruumiskirstuilla ja tuhkauurnilla piisasi kysyntää, koska kuolleisuutta mittaavat indeksit eivät heilahdelleet. Jokainen potkaisi tyhjää ennemmin tai myöhemmin.

Kaiteeseen nojaava vartiointiliikkeen haalarimies loi Kuhlalaan epäluuloisen silmäyksen. Rensseleissä roikkuvilla lamauttimilla ja sumuttimilla olisi voinut kellistää helposti ne viisikymmentä ensimmäistä, joille luvattiin pohjakerroksessa ”Riehamaanantain” yllätyslahja. Kухalan tervehdysnyökkäys oli sangen heiveröinen, sikäli kuin sen tarkoituksena oli rakentaa yhteisymmärryksen kapulasiltaa hänen ja haalarimiehen välille. Eleen teho lopahti viimeistään siihen, kun viime mainittu suuntasi katseensa alakerran kuhinaan, joka koostui

lämmittelemään hinautuvista piruparoista, röyhkeästä nuorisosta ja yllätyslahjaa kärkeästä onnekkaita. Napinlävestä karannut punainen OSTA!OSTA!OSTA!-ilmapallo leijui kohti lasikattoa, osui siihen ja pamahti. Kumiriekale putosi sinne mistä oli tullut, henkensä heittäneenä.

Pellava-arkut nyt 30 %! Ekouurnat nyt 50 %, kannattaa kuolla. Kuhala työnsi oven auki ja astui puolihämäänsä tilaan.

Hautaustoimistoyrittäjä Roope Hentonen oli soikeakasvoinen, parhaat vuotensa taakse jättänyt mies ja istui tiskin takana alkavan viikon niukalti lupauksia antavissa tunnelmissa yllään harmaa pikkutakki, puodin lehvänoksalogolla kirjailtu villaliivi ja useiden pesukertojen hiuduttama kauluspaita. Hän söi lounasta, leuat jauhoivat, eväspaperi rapisi. Tiskillä nökötti hautakiviesitteitä, Golgata-aiheinen pahkakello ja maitokahvipullo. Ristinmuotoisessa, tuikkivin ledvaloköynnöksin koristellussa telineessä roikkui firman nimellä varustettuja t-paitoja, kangaskasseja ja sateenvarjoja.

– Päivää. Olen Otto Kuhala, soititte minulle. Sovimme tapaamisen.

Hentonen nykäisi suupielestään lauantaimakkaran kuorisäikeen, karisti sen lattialle ja vilkaisi Kuhalaa lukulasiensa ylitse. Hänen kädenpuristuksensa oli kuiva ja luja, hän oli pääsemättömissä osanottonuotistaan ja kun hän puhuessaan siirsi sapuskoitaan tiskin alle näkösuojan, olemuksesta huokui ripaus liikemiehen oveluutta ja toinen mokoma ikänsä taivasmatkalaisten omaisten kanssa kauppoja hieroneen hienovaraisuutta. – Jos mennään tuonne takahuoneeseen. Nyt onkin sopivasti hiljainen hetki.

Kuhala nyökkäsi, kassakoneen näytössä oli pelkkiä nollia. Hentosen olkapäällä erottuva valkoinen oli tuskin enkelipölyä. Avaran takahuoneen arkkumallisto oli pinottu seinävierille päälletysten yksinkertaisiin koukkutelineisiin, kaikkea tun-

tui löytyvän mahongista aina kohtuuhintaiseen ja ympäristöystävälliseen kartonkipalittooseen. Uurnavalikoimastakin näytti riittävän monenlaiseen mieltymykseen. Hentosen lukulasit hupsahtivat pikkutakin rintataskuun, hän istuutui toimistopöydän ääreen ja kehotti Kuhalaa painamaan puuta.

– Kiitos.

Suomen krematorioyrittäjien lahjoittama kello mittasi seinällä iäisyyttä. Hentonen hieroi otsaansa. – Voinko luottaa teihin?

– Ilman muuta.

– Olen vaikeuksissa, Hentonen aloitti.

– Toimistoni auttaa ihmisiä vaikeuksissa, teidän vuoronne koittaa kun heidän vaikeutensa ovat ohi, Kuhala arveli.

Koneellisen ilmanvaihdon humina, valaistus ja tarjolla olevat tuotteet loivat sen verran aavemaisen tunnelman, että Kuhala vilkaisi sivuilleen siltä varalta että jokin arkunkansi raottuisi äkkiä ja esiin ponnahtaisi vampyyri. – Miten voin auttaa, sanokaa vaan.

Hentonen selvitti tehneensä kaupat firman kalleimmasta arkusta, mutta jääneensä vaille rahojaan. – Meikäläisissä ympyröissä kyse on alansa Cadillacista. Laskun eräpäivä meni kuukausi sitten. Lähetin pari karhua, ei tulosta. Eikä annettu puhelinnumero vastaa.

Hentosen ääneen hiipi puille paljaille ajautuvan pienyrittäjän kauhua samalla kun hän kolisteli työpöytänsä lokerikkoja ja kaivoi esiin useampisivuisen värivalokuvaesitteen ruumisarkusta. Sen tuotenimi oli Paradise I ja sen linjakas muotoilu, silkki vuoraus, anatominen tyyny, kullatut heloitukset ja särkymättömästä lasista valmistettu kansi-ikkuna suorastaan houkuttelivat jättämään maallisen vaelluksen, kuten Kuhala itsekseen tuumaili.

– Luitteko ominaisuuksista, ne on aika pienellä prantillä?

– Paineekyllästettyä konjakkitynnnyritammea, lahoamattomuustakuu, kuuden kaiuttimen audiojärjestelmä, lokerikot vainajan rakkaille esineille. Huh, tästä puuttuu enää rakettimoottori, joka kiidättää taivaan porteille. Mihin ihmeeseen kuollut tarvitsee stereoita? Ja jos tarvitsee, miksei tässä ole saman tien mahdollisuutta videoiden katselemiseen? Kuhala veisteli.

– Soittimeen voi ladata surumusiikkia. Akku kestää tunteja... No jaa, voi siihen ladata vaikka humppaa. Suru puserossa on täyden palvelun hautaustoimisto. Me järjestämme kaiken vainajan siirroista kukkalaitteisiin, jopa perunkirjoitus onnistuu kauttamme. Tämä asiakas ei halunnut kuin ostaa arkun.

– Ettekä tiedä, kenelle se on tarkoitettu?

– En. Vain ostajan.

– Mitä jos asiakkaanne osti sen itselleen mahdollista poismenoan varten ja on kuin onkin heittänyt lusikkansa nurkaan ennen kuin laskunne saapui, ennen eräpäivää?

– Tuosta kaikesta haluaisin selvyden, Hentonen nyökkätti.

Kuhala laski esitteen pöydälle. Hentonen sanoi tuotattaneensa kirstun Belgiasta ja muistutti, että jo muinaiset egyptiläiset varustivat hallitsijansa runsain eväin tuonpuoleiseen. – Ei arkku ole heidän hautakammioidensa rinnalla mitään. Hautaustoimistobisnes hakee vielä rajojaan, mikään ei ole mahdotonta. Paradise-tuoteperheeseen on tulossa uutuuskirstu, joka on ilmatiivis. Se on korotettu malli erillistä vitriiniä varten. Siihen taas mahtuu vainajan tarpeistoa ja lepyttelytarvikkeita korkeammille voimille aivan eri tavalla kuin tähän. Balsamointi tulee puoleen hintaan. Olen kusessa, jos en saa rahojani.

Kuhala ehdotti perintätoimistoja.

Hentonen kahmaisi esitteen takaisin kätköihinsä ja sanoi, ettei asia ollut niin yksinkertainen. Perintätoimistojen kiireet olivat liian hitaita hänen hätäänsä, koska velkojat saartoivat häntä kaikista ilmansuunnista ja oli vain päivien kysymys, milloin joku kävisi hyökkäykseen. – Mitä minä sitten teen? Ajan kiville ja uppoan niin kuin kaikki muut tämän kerroksen firmat. Sitäkö tässä halutaan? Se saatanan arkku maksaa kolmekymmentäkuusituhatta euroa, minulle jää summasta käteen noin puolet kulujen jälkeen. Tai jäisi, jos ostaja suvaitsisi maksaa. Mikäli hän sattuu olemaan kuollut, perillisten raha kelpaa minulle yhtä hyvin.

Kuhala kysyi oliko liikkeen hengissä pysyminen kiinni vajaasta kahdestakymmenestä tuhannesta eurosta. Hänen vastahankaisuutensa sai Hentosen rypistämään otsanahkaa ja kysymään, eikö yksityisetsivätoimistoa innostanut tarjottu toimeksianto. – Kehaisette netti-sivuilla monipuolisuuttanne.

– Ei pidä pahastua, kartoitan vain lähtötilannetta, Kuhala vastasi ja pohti jo perääntymistä. Jos Suru puserossa hoippui vararikon partaalla, jos kaikki oli kiinni muutamasta kymppitonista, kuinka ihmeessä Hentonen suoriutuisi hänen, Kuhalan, palkkiosta?

Ja kuin olisi lukenut toisen ajatukset, Hentonen vatkasi käsiään ja virkkoi, että akuutti hätätilanne oli tilapäinen. Hän oli laatinut maksusuunnitelman velkojiensa rauhoittamiseksi eikä tarvinnut minkään valtakunnan tukipakettia, jos saisi arkkurahat firmansa tilille ennen viikonloppua. Suurin osa summasta menisi veroviraston raadonsyöjien hillitsemiseen ja loppu pariin kiperähköön laskuun, mutta sen jälkeen hänen tilauskirjansa oli sängen täynnä ja se tiesi reipastuvaa kassavirtaa.

– Nyt eletään torstaita. Arkun ostaja on ujostellut saatavanne kanssa viikkokaupalla, vaaditaan taikatemppu, että hän pulittaa rahat huomiseen mennessä.

– Tiedän maineenne, siitä on ollut lehdissä, Hentonen yritti.

– Taidatte erehtyä henkilöstä, anteeksi vaan.

– Tässä on ostajan osoite ja tässä viisisataa euroa. Toisen viisisataasen voitte hakea maanantaina, kunhan tehtävä on suoritettu.

– Oletteko tavannut ostajan kasvoista kasvoihin?

– En, arkku tilattiin nettikaupasta.

– Jaaha, se siis onnistuu niinkin, mikäpäsi siinä. Tai ei tainnut tässä tapauksessa onnistua niin hyvin kuin olisi ollut suotavaa.

Kuhala tuijotti pöydällä lojuvia seteleitä ja paperilappusta. Niiden ylle lankeava valo oli heiveröistä ja hillittyä, mutta luultavasti teho oli säädetty sellaiseksi surevia omaisia eikä yksityisetsivän alkupalkkiota silmällä pitäen.

– Mitä minun pitää tehdä, että otatte työn? Enempää en voi maksaa, vai haluatteko tekin minun tuhoutuvan?

Kuhala noukki arkunostajan yhteystietolapun ja oli juuri sanomaisillaan, ettei hänen intresseissään ollut tuhota ketään, kun takaovi heilahti auki ja sisään rynnisti laiha tumma hahmo, joka oli pukeutunut farkkuihin, tennareihin ja huppariin. Tulijan nääntyneillä kasvoilla paistoi hätä ja nurjamieli, ja vaikka vaateparsa vihjaisikin teininuorisoon, hän oli ylittänyt jo aikuisuuden kynnyksen.

Hentonen oli kavahtanut tuoliltaan. Kuhala malttoi istua, koska oli tottunut uransa kuluessa monenlaisiin sisään-tuloihin.

– Skoudet on perässä, vittu mä en oo tehnyt mitään...! Mies korosti viattomuuttaan levittämällä käsiään. Alkoi näyttää ilmeiseltä, ettei hän ollut asiakas ja että hän tunsikin Hentosen entuudestaan.

– Mitä sinä olet taas... Helvetti...

Tulija kirosi rahtusen karkeammin kuin Hentonen, vilkaisi ovenraosta liikkeen puolelle ja livahti ketterästi lähimpään arkkuun kuin olisi turvautunut samaan katoamistempuun aiemminkin. Vähän ennen kuin kansi laskeutui, sisältä kuului: – Eikä sit sanaakaan.

Hentonen valahti tuolilleen, painoi katseensa ja huokaisi. Tuntui ettei konkurssiuhka ollut hänen ainoa huolenaiheensa. Pian takaovi avautui uudelleen ja sisään astui sama ostoskeskuksen järjestyksenpitäjä, jota Kuhala oli tervehtinyt hetki sitten.

– Sori, ei täällä ole sattunut näkymään yhtä hupparijätkää?

– Ei, ei yhtä eikä kahta. Miten niin? Hentonen sanoi.

– Yritti lonkeropatteria kassan ohi. Tännepäin se tuli.

– Valitan.

– Mihin ihmeeseen... Mun mielestä teidän ovi kävi hetken jälkeen kun se pakeni tänne yläkertaan.

Hentonen loi vartiointiliikkeen mieheen hyisen silmäyksen. – Ja mun mielestä sinun ei kannata antaa tyyppille yhtään enempää etumatkaa kuin se on jo saanut.

– Sori, tota... Se on moro.

Ovi sulkeutui. Kuhala luki osoitelapun ja kohotti katseensa Hentoseen, huoneilma tuoksahti arkussa piilottelevan märille ja likaisille vaatteille. Toimeksiantoneuvottelujen jatkaminen vaikutti hiukan työläältä niin kauan kuin kansi pysyi suljettuna, niin kauan kuin Hentonen ei antanut minäänlaista meriselitystä ryntäilijästä.

– Hän on poikani, ei pidä pelästyä. Joutunut viranomaisien silmätikuksi, joskaan ei aina aiheetta.

Nuorempi Hentonen raotti kirstua, ähkäisi, kirosi ja hिनautui istualleen, mutta ei onnistunut virittelemään kasvoilleen kiinniotolta selvinneen, saati kuolleista nousseen hurmiota, vaan kapusi kömpelösti lattialle ja lämäsi kannen

kiinni. Ei ollut järin vaikea arvella, että hän kuului suvun musta lammas -osastoon ja niihin, joiden taskunsaumoja koetteli loppututkinnon asemesta haaste raastuvanoikeuteen tai viikon annos Subutexia. Hentosen poika julisti jokaisella eleellään, että järjestäytynyt yhteiskunta jouti suksimaan helvetin hiilivarastoon.

– Muistaakseni me sovimme viime kerran jälkeen, ettei sinulla ole tänne asiaa.

– Pakkotilanne.

– Karkotat viimeisenkin asiakkaani.

– Musta näyttää, että tyyppi ei oo lähtenyt mihinkään, Hentosen poika sanoi ja vilkaisi Kuhalaa ivallinen hymy kasvoillaan. – Järkkää viiskybää, ja mä oon kadonnut. Onks se liikaa pyydetty?

Toteamus syvensi juonteita nuoremman Hentosen kasvoilla, mutta äkkiä ne silisivät ja silmiin syttyi toiveikas hehku, kun hän huomasi pöydälle unohtuneet sadan euron setelit. Kuului niiskaus, hän otti rivakan askelen ja ojensi kyntensä kohti rahoja. Kuhala oli nopeampi. – Tsot tsot, ennen kuin teet tuon, kannattaisi ottaa selvää, kenen paaluun tarraat.

– Vittu.

– Mika, siisti suusi.

– Kynyttäjä, saatana. Viiskybää ruokaan, onks se liikaa, onks pieni inhimillisyyden osoitus muka liikaa? Isä.

Hentonen peruutti tuolillaan, käänsi suupielensä alaviisitoon ja muistutti poikaansa, että viimeksi tämä oli käynyt kinuamassa arvoltaan kahdensadan euron inhimillisyyden osoitusta, jonka oli luvannut pulittaa takaisin. – Mitään ei ole kuulunut, vaikka sanoit olevasi töissä ja hoitavasi asian. En ole mikään maksuautomaatti, eikä tämä ole pikavippifirma.

Kuhala taittoi setelit lompakkoonsa, jotteivät ne olisi kiusanneet enempää. Samalla hän ymmärsi ottaneensa vastaan

toimeksiannon. – Jospa minä tästä suoriudun tieheni. Hän nyökkäsi Hentoselle, pyöritteli arkunostajan osoitelappua sormissaan ja lupasi ilmoittaa iltaan mennessä, millaisia tuloksia perintä toisi.

Mika Hentonen seisoi keskilattialla, hupparin hihat ja helma roikkuen sukupolvensa pohjamutiin vajonneen ääri-laidan arkkityyppinä, valmiina sorvaamaan niin monta rahanomuslausetta kuin oli tarpeen. Rintataskussa pullottivat sätkävehkeet ja jokin, jonka Kuhala hieman huolestuneena tulkitsi teräaseeksi. Saattoi se olla muutakin, hammasharja tai piipunvarsi.

Oli selvää, että mikäli yrittäjä Hentonen selviäisi velkakriisistään ja keplottelisi kauppakeskuksen yläkerran afääreineen aina eläkepäiviin saakka, juniorista tuskin olisi jatkajaksi. Mika Hentonen ajalehti ongelmatilanteesta toiseen ja päätyisi jonakin kertana ruumisarkkuun niin että nousisi sieltä vasta viimeisenä päivänä.

Liukuportaissa ei ollut vielääkään virtaa, karanneita ilmapalloja leijui ylös. Yllätyslähjän toivossa pohjakerrokseen pakkautunut ihmismassa viittilöi käsillään kuin jaossa olisi rantatontteja Eedeniin ja oli ruhjoutua vasten illalla järjestettävän muotinäytöksen lavasteita.

Juontaja, entinen televisiojulkkis ja ruuanlaitto-ohjelmien vakiovieras, kiekui mikrofoniin intoa puhkuvia hokemia, mutta ei kyennyt kätkemään kasvoiltaan sitä kireyttä, jonka vuodet ja vajoaminen maakuntatason puolijauhoiseen keikkailuun olivat tuoneet tullessaan.

Kuhala pujahti seinävieriä kadulle ja oli törmätä pilarin katveessa henkeään haukkovaan vanhukseen. Hän odotti sydämenlyöntiensä tasaantuvan, sormissa roikkui yllätyslähja: muovinen avaimenperä.

2.

Keanen Sovereign Light Cafén tarttuva kertosaie hiipui kesken kaiken, kun Kuhala sammutti Volkkarinsa moottorin runsaan vartin ajon jälkeen Ruokosaarentien ja Verkkosaarentien risteyksessä lähellä Leppäveden rantaa. Tienoo sijaitsi Kuopiontien varressa, Jyväskylästä itään ja oli alavaa syyskuisten matalapainerintamien alla kyyristelevää omakoti- ja huvilataajamaa. Äkkinäinen olisi tuskin arvannut, että joku siellä oli tehnyt kaupat uuden henkilöauton hinnoista ruumisarkusta – joku joka oli kuitenkin unohtanut maksuvelvollisuutensa.

Latvuksia viistävä maanantainharmaa pilvi ryöpsäytti pisaroita tuulilasiin, piennarta loittoneva mies käänsi katseensa, kunnes jatkoi matkaansa. Samalla kun sulloi kartan hanskalokeroon, Kuhala poimi siankorvan koiralleen Hipulle, joka istui takapenkin nurkkauksessa puolihorteessa mutta virkosi lupaaviin ääniin ja sieppasi makupalan lennosta torjumaan syyslamaannusta.

– Sen täytyy olla kolmas, eikun neljäs talo oikealla, Kuhala mumisi itsekseen, käynnisti ja jatkoi Ruokosaarentietä mateluvauhtia, kunnes tajusi erehtyneensä ja kääntyi oikealle kohti rantaa.

Tie kapeni, pian päällystetty osuus loppui ja seurasi la-

naamaton loppupätkä. Hän ei kyennyt väistämään kaikkia sen salakavalaa kulumia, iskunvaimentimet jysähtivät ja Varpaisjärveltä vuosia aiemmin torihintaan ostettu Kupla päästi ilmoille vaikkerruksia kuin elävä olento.

Yksi montuista sai radion sekoamaan ja kytkemään päälle kasettisoittimen, joka alkoi tykittää ilmoille Uriah Heepin vanhaa hittiä Easy Living.

Äänite oli säilynyt Kuhalan teinivuosilta näihin päiviin, mutta enää eivät dinosaurussaundit saaneet häntä vaipumaan haikaileviin nuoruusmuisteluihin vaan enemminkin sarkastisiin mietteisiin: helppo elämä oli yhä tavoittamaton kuin aina – ei sellaista ollutkaan – ja vuodet kiisivät kymenä, uursivat otsan vaoille ja lyhensivät samaan tahtiin niin askelta, virtsakaarta kuin taivalta olemassaolon peräseinään.

Talo sijaitsi Leppäveden rannassa ja oli ympäröity puolentoista miehen korkuisella vaaleankeltaiseksi rapatulla harkkotiiliaidalla, jonka laelle oli valettu koristetaottuja keihäänkärkiä. Etäältä katsoen ne näyttivät erittäin teräviltä ja sen verran tiheään sijoitetuilta, että ylityksestä haaveilevan oli syytä pohtia hankettaan ainakin kahdesti. Kuhala jalkautui, nojasi autonsa oveen ja päästi Hipun tarpeilleen, samalla kun värähti joko niskahaivenia kourivasta pohjatuulesta tai siitä mielenjuolahduksesta, että entisaikoina samanlaisiin keihäänkärkiin tavattiin tumpata mestattujen irtopäitä.

Portin takaa erottuva kivitalo edusti mahtipontisuudessaan kaikkea sitä, mikä sai tavallisen kansan raivoihinsa, äänestämään populistieja ja siunailemaan, ettei vääryydellä ollut mitään rajaa.

Hippu suhutti ojanpohjalla märkien korsien sekaan ja tepasteli jonkin matkaa eteenpäin. Pian koira alkoi äheltää isoa hätäänsä. Tuulenpuuska pöllyytti Hipun häntää ja poskipartaa ja nostatti vaahtopäitä etäällä Leppäveden ulapalla.

Kuhala päästi ystävänsä takapenkille ja sanoi vain pii-
pahtavansa. – Jos minua ei ala kuulua, tiedät miten toimia.

Hippu päätti olla kommentoimatta puujalkavitsiä ja kes-
kittyi nakertamaan siankorvan tähteitä.

Oli selvää, ettei investointi Paradise I -ruumisarkkuun ol-
lut suuri Felix Pasmalle, miehelle, jonka nimen Hentonen oli
kirjoittanut osoitelappuun ja joka asui kivialossa. Sen tähden
tuntui hieman oudolta, ettei Pasma ollut maksanut ostostaan.

Kuhala lähestyi porttia, pani osoitelapun taskuunsa ja
älysi vasta nyt, että talo muistutti muotokieleltään Jyväsky-
län lyseota – joskin sentään pienemmässä mittakaavassa.
Vanhan koulurakennuksen kohtalosta oli kirjoitettu pals-
toittain ja Kuhala muisti lukeneensa, että se edusti mauri-
lais-tudorilaista sekasotkuarkkitehtuuria. Vain asiantuntija
saattoi arvioida, kuinka hyvin tyylisuuntaus sopi tänne Lep-
päveden rantaan.

Kuhala ei löytänyt portinpielestä minkäänlaista apua
avaamiseen, ei puhelinta, ei summeria. Hän tuijotti rauta-
tankojen takaa hiekkakäytävää, nurmikkoa ja rakennuksen
uljasta portaikkoa, joka johti koukeroisin puukaiverruksin
koristellulle ovelle. Autiuden tuntu voimistui sen jälkeen,
kun hän oli rynkyttänyt porttia muutaman kerran ja kuun-
nellut aiheuttamiaan ääniefektejä. Ne hiipuivat järveltä käy-
viin puhureihin.

Mistään ei jolkottanut hätiin vihaista koiraa eikä hän-
nystakkiin pukeutunutta hovimestaria, hiekkakäytävällä ei
erottunut renkaiden jälkiä eikä lipputangossa liehunut isän-
nänviiriä.

Hän pohti kotvan, kannattiko tuhannen euron tähden
ruveta yrittämään aidanylytystä. Sellainen voisi repiä hou-
sunpersaukset, eikä hänelle äkkiseltään tullut mieleen liike-
sarjaa, jolla hän olisi hinannut satakiloisen ruhonsa muurin-

harjalle. Sen keihäänkärjet näyttivät lähietäisyydeltä pelottavilta. Niinpä hän nosti kätensä Kuplan ikkunassa vahtavaalle Hipulle ja alkoi kiertää aitaa palvelusväelle tarkoitettun varaportin toivossa.

Jokin äkäinen puuska riipi koivunoksan paljaaksi lehdistä. Sitten ne pyryttivät ajotien toisen puolen peltotilkulle. Maasto oli vettynyt suomaiseksi viikkojen sateiden takia, tontin kullamalla villiintynyt viiniköynnös punersi viimeisillään ennen täyttymystä, ennen lokakuun armoniskua.

Aikansa jahkailtuaan ja nuoruuden ketteryyspäiviä haikailtuaan Kuhala lakkasi etsimästä heikkoa kohtaa muurista. Raitis ilma tuuletti hänen aivojaan sen verran, että hän muisti lukeneensa jostakin naistenlehdestä artikkelin Pasman äveriäisyydestä. Mies oli kavunnut äyritilastojen kärkeen hienopaperikoneisiin kehittämällään teknisellä innovaatiolla ja eleli nyttemmin herroiksi, kuten tavataan sanoa.

Kuhala harppasi tielle, pyyhki rapaa kengistään ruohotuppaaseen ja käveli ensimmäisen naapurin pihaan. Sitä ei ympäröinyt muuri, eikä sinne ollut edes porttia. Talo oli lautaverhoiltu, vihreäksi maalattu ja edusti parakkimaisuudessaan, 70-lukulaisine tasakattoarkkitehtuureineen enemänkin homekoulujen väistötilaa kuin Jyväskylän lyseota.

Vuodet olivat hinkanneet postilaatikon nimen lukukelvottomaksi, ulkorakennuksen eteen parkkeerattu Skoda lisäksi kotoista vaikutelmaa.

– Päivää, anteeksi että häiritsen.

Rantapajukon takana vellova vesi oli lyijynharmaata, telakalle hinatun peräprutkun pressunliepeet heiluivat. Selin hakkuupölkyn ääressä ähertävä mies kääntyi, rukkasen puristuksissa rimpuileva kana käytti tilaisuutta hyväkseen ja kaa-kotti kauhistuneena matkoihinsa. Miehen iskuun kohonnut, kirvestä pitelevä käsi laskeutui. Hän vilkaisi hölmistyneenä

loittonevaa illallistaan, kunnes käänsi rintamasuuntansa Kuhalaan, jonka jalkojen välistä porhaltava kana jatkoi pakoaan maantielle, levitti välillä sulat pölisten siipiään ja vanhoi etsivänsä kortteerin sieltä missä sen henkeä ei vainottaisi.

Kuhala päätti olla kommentoimatta karanneen paistin ongelmaa ja kysyi, sattuiko mies tietämään naapurikartanon asukista. – Olisi asiaa Felix Pasmalle, mutta kukaan ei näytä olevan kotosalla.

Mies iski kirveen hakkuupölkkyyn. Hän oli kapeakasvoinen ja luiseva, lätsänlipan alta tähyävissä pupilleissa häilähti yksinoloon tottuneen puolihulluus, epäluulo. Kuhala yritti lieventää tunnelman kireyttä hymyllään ja mietti kotvan, paistoiko hänenkin naamallaan samanlainen katsanto, kun joku muukalainen työntyi Mustankorkean mökin pihapiiriin.

– Kai te tiedätte, kuka on Felix Pasma?

– Hiljasta siellä on ollut.

– Asiani on aika tärkeä. Ette satu muistamaan, koska hänen tontillaan on ollut viimeksi liikettä?

– Se oli mun viimeinen kana.

– Mitenkä elävä kana hinnoitellaan nykyään? Maksan menetyksestänne kolmekymppiä.

– Se oli Huppu, me tultiin mukavasti juttuun.

– No se kävi minunkin mielessäni kun kohotitte kirveenne iskuun ja olitte aikeissa vetää hupun ystävänne silmille, Kuhala virkkoi ja kaivoi lompakostaan setelit.

Mies ei tullut hakemaan niitä, vaan raapi korvallistaan kuin olisi muistellut kaikkia onnenhetkiään Hupun kanssa. Kuhala korotti korvauksen viiteenkymmppiin, vei sen miehelle ja sanoi pitävänsä kanan, mikäli se tulee tiellä vastaan. – Viidelläkympillä saa tarjouksesta kymmenen grillattua broileria. Niiden elämä on yhtä helvettiä, en ole kuullut kenenkään ystävystyneen broilerien kanssa. Kertokaa jotakin Pasmasta.

Mies painoi lätsän paikoilleen ja sanoi, ettei ollut puheväleissä naapurinsa kanssa. Eniten suhteita kiristi tienpito. Kuhala vilkaisi Pasman kiviaitaa ja mietti, että halutessaan tämä olisi voinut vetää rantaan nelikaistaisen baanan. – Asuuko hän yksin talossaan?

– Vissiin.

– Kuvailekaa häntä. Saatan yrittää vielä hänen ovelleen ja olisi noloa, jos ryhtyisin vatvomaan asiaani lakeijan kanssa.

Mies suki partaansa, polki kumiteräsaappaalla hakkuupölkyn tyven puunsäleitä ja sahanpurua. Hän tarkasteli Kухalan antamaa seteliä niukkaa päivänvaloa vasten, taittoi viimein rahan pussihousujensa taskuun ja arveli Felix Pasman tavallisen näköiseksi mieheksi, jolle rikastuminen oli nousut jonkin verran päähän. – Meinaan että kun ajatin omaan laskuuni soraa tonne kurviin, se soitti ja vittuili, että oliko pakko ostaa käytettyä kissanhiekkaa.

Mies alkoi lämmetä sitä mukaa kuin kieräytti sanoja suustaan. Niiden painoarvo oli kyseenalainen yksityisetsivätoimiston toimeksiantoa ajatellen, ja kun tarina oli harhautunut ties millaisten assosiaatioiden kautta läheisen ABC-aseman myymään huonolaatuiseen talvidieseliin, Kuhala pyysi lainaksi miehen tikkaita. – Kiipeän muurin yli. Palautan ne. Jos minua ei ala kuulua takaisin, hakekaa omanne pois. Ehkä lainaan Pasmalta nousujakkaran paluumatkaa varten, jos en pääse portin kautta.

Mies ei nyökännyt, mutta ei kieltänytäkään.

Porkkanapenkin rusakonpelätti oli puettu foliokolttuun, jonka helmat oli revitty suikaleiksi. Tuuli kápälöi niitä, tahkon hantaakissa roikkui rukkanen. Kuhala haki tikkaat kainaloonsa, nyökkäsi pölkyn äärellä patsastelevalle kanateurastajalle ja jatkoi matkaansa kohti Felix Pasman aitaa.

Mies oli asennuttanut sen harjalle sähkön. Tempu oli

laiton ja vaikka kosketus ei grillannutkaan Kuhalan ranteen-syrjää, kun hän tuli hipaisseeksi muuatta keihäänkärkeä, kipuaistimus, kiikkerä asento ja säikähdys suistivat hänet turvalleen Pasma pihaan. Alastulopaikka, multakasa, lievensi tömähdyistä, mutta koska multa oli märkää eikä Kuhala ollut enää mikään ketterä putoilija, hän venäytti olkavartensa ja köynsi jaloilleen yltä päältä ravassa.

Mosaiikkikuviodun altaan valaanpyrstöinen seireeni ruikki suustaan vettä, hieman sitä ripahteli taivaaltakin. Kuhala irvisti, kaipasi päiväunia ja teekupposta, mutta ryhdistäytyi viimein multakeon luota ja ontui pesemään sotkua kasvoiltaan. Hänen toimintavalmiutensa oli huvennut maahansyöksyssä alle puoleen, mutta hän yritti pitää silmällä Pasma pääovea ja talon ikkunoita. Räystään varjoon pultattu turvakamera tallioi hänen peseytymistään, markkinoiden mittavimman puutarhakeinin katoksella lojui ristikkäin kaksi krokettimailaa. Monesko kerta se mahtoi olla, kun hän tunkeutui luvatta vieraiden nurkkiin? Monesko kerta se oli, kun hän aavisti olevansa hitusen tavallista isomman jutun alkulähteillä?

Olkapäätä jomotti, arkihousujen prässit olivat mennyttä ja sukanvarresta sisään tunkeutunut lieju sai olon tuntumaan arvottomalta. Kuhala käveli soittamaan ovikelloa ja kaivoi taskustaan kopion Paradise I -ruumisarkun laskusta. Hentonen oli antanut sen mukaan ja se oli revennyt kulmastaan multakasatragediassa mutta sai kelvata.

Kolmannen painalluksen jälkeen rannasta talon takaa kantautui moottorin pärähdys. Kuhala harppasi raput alas, kiiruhti polulle ja ravasi lasku näpeissään kohti venelaituria. Jos Pasma oli yrittämässä vanhanaikaista, se oli vielä estettävissä. – Hei, pysähtykää!

Horisonttiin miljoonaa porhaltava vesijetti köhi pärskeitä peräpäästään huomattavasti ponnekkaammin kuin altaan

veistos, kutistui tuossa tuokiossa pieneksi pisteeksi, kunnes lakkasi kokonaan näkymästä. Kohta ei kuulunut ääntäkään, eikä Kuhala totta puhuen voinut olla varma, oliko kiituri lähtenyt Pasmaan rannasta vai jostain etäämpää. Aallokko vyöryi jetin perävanan yli, huuhteli kaukana siintävää salakavalaa karikkoa ja velloi talvea enteilevinä vaahtopäämaininkeina päin betoniponttonilaituria, jonka kupeeseen knaapien varaan oli köytetty alumiinivene. Sen moottori vaikutti riittävän muhkealta mahdollisiin takaa-ajotehtäviin, mutta vaikka Kuhala olisikin saanut sen käyntiin, erääntyneen ruumisarkkusaatavan toimittaminen täydessä vauhdissa paahtavalle pakenijalle haiskahti haastavalta.

Kuhala viikkasi laskun takaisin taskuunsa ja kääntyi. Talon nurkalla seisova nainen oli sonnustautunut tummanpunaiseen haalariin, kumisaappaisiin ja kaulalle kietaistuun huiviin. Hän näytti riuskalta ja pelottomalta, kaksin käsin pidellyn talikon piikit ojentuivat kohti Kuhalaa, joka nielaisi ja yritti pyyhkiä rapaa kasvoiltaan. – Päivää.

Nainen ei vastannut tervehdykseen. Kenties välimatka ja tuulen pauhu häittäsivät kuulemista. – Mitäs helvettiä te täällä teette?

Kysymys oli osapuilleen sanasta sanaan se, jollaista Kuhala odotteli ja jollaisen olisi itsekkin kakaissut tunkeilijalle. Ennakointi ei silti auttanut vastauksen muotoilemisessa. – Rouva, etsin herra Pasmaa.

– Oletteko sopinut tapaamisesta?

Naisen äänessä soinnahti enemmän kuin yksi ripaus maskuliinisuutta, jota huivi ja kiharat onnistuivat pehmentämään vain hiukan. Hän ei epäröisi talikoida Kuhalaa ja hänellä näytti riittävän forssia punnertamaan tämän lävistetty ruumis aidan yli köyhimysten puolelle, mistä hän oli luvatta tullut. Entä miltä tuntuisi virua elämän loppuhetket

muurinharjan sähköistetyissä keihäänkärjissä? Kuhala vä-
rähti, niskahaivenista varisi kuivunutta multaa paidankau-
luksen sisään.

– Felix Pasma on jättänyt hoitamatta ison laskun. Lupa-
sin kiikuttaa sen perille maksoi mitä maksoi. Ja aika paljon
se on tähän mennessä maksanutkin, ehkäpä te helpottaisitte
urakkaani. Pankaa herran tähden se talikko pois, en ole vaa-
rallinen. Nimeni on Otto Kuhala.

Nainen vilkaisi sivuilleen. Epäluulon aura hänen ympä-
rillään ei ottanut häivetäkseen, Pasmaan kivilinnan sokkelissa
erottui ristinmuotoinen hiushalkeama.

Vajaan vartin kestäneiden lisäselvitysten jälkeen, kun Ku-
hala oli kävellyt lähemmäksi ja esitellyt laskun, nainen junt-
tasi kuin junttasikin talikon nurmikkoon ja sai karkotettua
kasvoiltaan kireyden, joskaan ei herennyt vielä hymyilemään.
Hän sanoi tulevansa läheiseltä puutarhalta.

– Et ole kuitenkaan tuomassa Pasmalle erääntynyttä las-
kua?

– En. Me hoidetaan hänen pihaansa. Pitää siirtää osa
alppiruusuista tuonne aidan luo minne on ajettu jo multaa...

– Ja minne meikäläinen mätkähti vähän aikaa sitten, kun
en muualta päässyt. No, olisin minä voinut pudota pelkälle
nurmikollekin, tai kiville, Kuhala virkkoi ja piteli irvistellen
olkapäätään.

– Jestas... Menikö se sijoiltaan?

Kuhala puisti päätään. – Et satu tietämään, missä Pasma
on? Soitin jo ovikelloa, mutta turhaan. Sitten kuulin rannasta
ääniä ja juoksin huutamaan vesijettikuskille asiaani, mutta
sinne meni ulapalle että heilahti.

Huivinlieve kutitti naisen suupieltä, se kaareutui hymyyn.
Ja kuin taikauskusta pyyhkiytyivät Kuhalan mielestä kauhu-
kuvat raa'asta talikkosurmaajasta. Tilanne lientyi lientymis-

"Ei tietoaakaan mistään hienovaraisesta, virtaviivaisesta, ei taaskaan. Ei rauhallista pohdiskelua Haddington-drinkin ääressä, ei loogista ja somaa päättelyketjua siitä, kuka oli puhunut sivu suunsa ja sovittaisi syyllisen viitan harteilleen, vaan piimä-roiskeita matolla, verisiä naamoja, hajonneita kodinkoneita ja täyden kympin neandertal-rymyämistä."

Varakas liikemies löytyy elottomana hulppeasta ruumisarkusta. Asiassa ei olisi mitään tavatonta, jollei arkku olisi maksamatta, ruumiissa ulkoisen väkivallan merkkejä ja valvontakameralle tallentuneena kuva yksityisetsivä Otto Kuhalasta hiippailemassa sukkasillaan pitkin vainajan ökytalon käytäviä. Kun Kuhalan tielle tupsahtaa toinenkin ruumis, harmittomana perintäkeikkana yksityisetsivällemme markkinoitu toimeksianto alkaa saada huolestuttavia piirteitä.

Syksy piiskaa keskisuomalaista maisemaa, ja minne tahansa Kuhala nokkansa pistää vastassa tuntuu olevan konkurssin partaalla horjuvia epätoivoisia pienyrittäjiä tai helposti väkivaltaan turvautuvia lähiönuoria. Lopulta Jyväskylän desperado joutuu tilanteeseen, joka tietystä asetelmallisuudestaan huolimatta saattaa johtaa kohtalokkaisiin seurauksiin: suo, kivääri ja kaksi miestä. Ovatko pään päällä keikkuvaan votkapulloon heijastuvat auringonsäteet viimeiset jotka Kuhala näkee ennen kuin valot sammuvat lopullisesti?

ISBN 978-951-31-7625-9
84.2
WWW.TAMMI.FI